

26.9.2018

Dnro:
1095/04/2018

Liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö perjantai 19.9.2018 U 69/2018 vp

Viestintäviraston lausunto valtioneuvoston kirjelmästä koskien komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi (Digitaalinen Eurooppa -ohjelma ja sisämarkkinaohjelma)

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Digitaalinen Eurooppa -ohjelman perustamisesta vuosiksi 2021–2027 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisämarkkinoita, yritysten mukaan luettuna pienten ja keski suurten yritysten, kilpailukykyä ja Euroopan tilastoja koskevan ohjelman perustamisesta ja asetusten (EU) N:o 99/2013, (EU) N:o 1287/2013, (EU) N:o 254/2014, (EU) N:o 258/2014, (EU) N:o 652/2014 ja (EU) 2017/826 kumoamisesta.

Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä asetusehdotuksista ja valtioneuvoston kirjelmästä. Viestintävirasto keskittyy lausunnossaan vain Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta lausumiseen. Sisämarkkinaohjelma ei suoraan koske Viestintäviraston tehtäviä tai toimialaa.

Digitaalinen Eurooppa -ohjelma

Ehdotetun Digitaalinen Eurooppa -ohjelman tavoitteena on parantaa EU:n kansainvälistä kilpailukykyä sekä kehittää ja vahvistaa Euroopan strategisia digitaalisia valmiuksia. Ohjelmasta hyötyisivät niin Euroopan kansalaiset, julkinen hallinto kuin yritykset. Ohjelma jakautuisi seuraaviin viiteen toisiinsa kytkeytyvään tavoitteeseen tai pilariin: suurteholaskenta, tekoäly, kyberturvallisuus ja luottamus, edistyneet digitaaliset taidot, sekä digitaaliteknologioiden hyödyntäminen, digitaali kyvykkyydet ja yhteentoimivuus. Ohjelmassa esitetyt toimenpiteet kohdistuisivat ennen kaikkea hankkeisiin ja toiminteisiin, joiden tavoitteena on edistää koko EU:n kehittymistä em. pilareiden kattamilla osa-alueilla. Ohjelmalla olisi useita liitoksia muihin EU:n rahoitusohjelmiin kuten Horisontti 2020 -puiteohjelmaan ja siten esitetty ohjelma tukisi myös näitä ohjelmia ja niissä asetettuja tavoitteita.

Valtioneuvoston tavoin Viestintävirasto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti komission ehdotukseen ja sen tavoitteisiin. Viestintävirasto katsoo, että esitetyt rahoituksen kohde-alueet, pilarit, ovat digitalisaation kannalta olennaisina, ja pitää erityisesti myönteisenä sitä, että osa rahoituksesta on ehdotettu kohdistettavan kyberturvallisuuden ja luottamuksen kehittämiseen. Kyberturvallisuuden merkitys on kasvanut sitä myöden, mitä enemmän yhteiskunnan palveluja on siirretty viestintäverkkojen- ja palvelujen ja sähköisten tietojärjestelmien varaan. Siten, yhteiskunnan tulisi kiinnittää entistä enemmän huomioita kyberturvallisuuden varmistamiseen. Ehdotettu ohjelma tukisi jäsenmaiden työtä tässä kyberturvallisuuden varmistamiseen tähtäävässä työssä.

Viestintävirasto myös jakaa komission näkemykseen siitä, että em. tavoitteet tai pilarit kytkeytyvät toisiinsa ja että yhden tavoitteen tai pilarin kehittäminen vaikuttaa myönteisesti myös muiden tavoitteiden ja pilareiden kehittymiseen. Esimerkiksi EU:n laajuinen suurteholaskentainfrastruktuuri mahdollistaisi uudenlaisten kyberturvallisuutta parantavien salausratkaisujen tutkimisen ja testaamisen ja lopulta näiden tuotteistamisen ja käyttöönottamisen yrityksissä, julkishallinnossa ja kansalaisille tarjotuissa tuotteissa ja palveluissa. Samoin esimerkiksi digitaalisten taitojen kehittäminen lisää yhteiskunnan osaamista ja valmiuksia suojautua kyberturvallisuushilta.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan ehdotetussa ohjelmassa keskityttäisiin rahoittamaan erityisesti hankkeita ja toimia, jotka hyödyttäisivät laaja-alaisesti EU-jäsenmaita ja niiden välistä ja rajat ylittävää yhteistyötä. Viestintävirasto pitää tätä lähtökohtaisesti kannatettavana, jotta EU:n rahoittamasta ohjelmasta saatavat hyödyt olisi laaja-alaisesti jokaisen jäsenmaan ja niiden eri organisaatioiden sekä kansalaisten hyödynnettävissä. Esimerkiksi kyberturvallisuutta ja luottamusta koskevan pilarin alla rahoitusta kohdistettaisiin sellaisten olennaisten valmiuksien rakentamiseen, joilla turvattaisiin EU:n digitaalinen talous, yhteiskunta ja demokratia, lujittamalla EU:n kyberturvallisuuden liittyvää teollista potentiaalia ja kilpailukykyä sekä parantamalla yksityisen ja julkisen sektorin valmiuksia suojella Euroopan kansalaisia ja yrityksiä kyberuhilta, mukaan lukien verkko- ja tietoturvadirektiivin täytäntöönpanon tukeminen.

Viestintäviraston pitää valtioneuvosto tavoin tärkeänä, että esitetyn ohjelman osalta käytävissä jatkoneuvotteluissa varmistettaisiin se, että ko. ohjelma ja muut Euroopan digitaalisia toimenpiteitä sisältävät ohjelmat muodostaisivat mahdollisimman selkeän ja toisiaan täydentävän kokonaisuuden samalla välttämällä päällekkäisyyksiä.

Viestintävirasto pitäisi myös toivottavana, että esitetty ohjelmaa selkeytettäisiin ja konkretisoidaisiin erityisesti siltä osin, minkälaisiin hankkeisiin ja toimenpiteisiin rahoitusta tullessiin kohdentamaan esimerkiksi konkreettisempien esimerkkien avulla. Tällä hetkellä esitetty ohjelma ja siinä esitetyt erityistavoitteet ovat paikoitellen hankalasti ymmärrettäviä ja epäselviä.